

การนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติพื้นที่ ตำบลเมืองมายอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง
Implementation of waste management policy in Mueang Mai Subdistrict,
Chae Hom District, Lampang Province

ทวิชชัย อ่อนหวาน**

Tawatchai Onwan

6414830038@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยบทบาทหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ การวิจัยเชิงปริมาณจาก 289 กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยเชิงคุณภาพเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4 คน และวิเคราะห์วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้สถิติ Independent-samples t-test และ One-way ANOVA กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ผลการวิจัยพบว่า การนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในกระบวนการจัดเก็บขยะ โดยอยู่ในระดับมากที่สุด รองมาด้านกระบวนการคัดแยกขยะ โดยอยู่ในระดับปานกลาง และน้อยที่สุดด้านกระบวนการควบคุมขยะ โดยอยู่ในระดับน้อย

คำสำคัญ: ขยะ; ความรู้; บริหารจัดการ

Keywords: Waste; Knowledge; Management

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง การนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติพื้นที่ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง
**นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสถิติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

กระทรวงมหาดไทยได้ให้จังหวัดดำเนินการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน "จังหวัดสะอาด" ประจำปี พ.ศ. 2564 ตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หมู่บ้านและชุมชน พร้อมทั้งรณรงค์และประชาสัมพันธ์การลดปริมาณขยะมูลฝอยและคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่โดยใช้หลักการ 3ช: ใช้น้อย ใช้น้ำและนำกลับมาใช้ใหม่ หรือ 3R ภายใต้กรอบการดำเนินงาน จำนวน 3 ระยะ ได้แก่ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง เพื่อลดปริมาณขยะและส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง อย่างมีประสิทธิภาพและขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้งนี้กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน "จังหวัดสะอาด" ประจำปี พ.ศ. 2565 เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยของประเทศมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเป็นไปตามเป้าหมายของ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 - 2570) ทุกจังหวัดดำเนินการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการดังกล่าว ให้เป็นไปตามกรอบการดำเนินงาน เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ดังนี้

- 1.ภายใต้กรอบการดำเนินงานแผนปฏิบัติการแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย การจัดการขยะต้นทาง กลางทางและปลายทาง 2.เป้าประสงค์ ขยะมูลฝอยมีการนำกลับไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นและได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น ขยะอันตรายเร็วเร็วได้รับการบริหารจัดการและนำไปใช้ประโยชน์ ขยะมูลฝอยได้รับการบริหารจัดการเพิ่มขึ้นและส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชน ขยะอันตรายชุมชนได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น ขยะติดเชื้อในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น ประชาชนในพื้นที่ที่มีความตระหนักและความเข้าใจในการจัดการขยะที่ต้นทางเพิ่มขึ้น อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก กิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมและพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ และระบบสารสนเทศเป็น เครื่องมือในการบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ 3.ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ ด้านการจัดการขยะต้นทาง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 100 ออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติการจัดการมูลฝอย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 100 มีการจัดกิจกรรมให้เครือข่าย อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก อย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี หมู่บ้าน/ชุมชน ร้อยละ 80 มีการคัดแยกขยะมูลฝอย คราวเร็วเร็ว ร้อยละ 100 มีการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน ด้านการจัดการขยะกลางทาง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 100 มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอย แบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 100 มีการวางระบบเก็บขนขยะแยกประเภท หรือมีประกาศมาตรการการจัดการขยะมูลฝอยแยกประเภทให้สอดคล้องกับพื้นที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 90 มีการขนขยะอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมขยะอันตรายของจังหวัด หมู่บ้าน/ชุมชน ร้อยละ 80 มีการติดตั้งถังขยะหรือจุดรวบรวมขยะติดเชื้อชุมชนตามมาตรการการจัดการขยะในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการจัดการขยะปลายทางขยะมูลฝอยชุมชน ร้อยละ 85 ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 10 ในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการวางแผนการจัดการขยะร่วมกัน ขยะอันตรายชุมชนร้อยละ 80 ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 100 ไม่มีขยะติดเชื้อชุมชนตกค้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- 3) เพื่อศึกษาปัจจัยบทบาทหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สมมติฐานการวิจัย

- 1) จากสมมติฐานในข้างต้น สามารถนำมากำหนดเป็นสมมติฐานการศึกษา ได้ดังนี้ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน มีผลต่อการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ
- 2) ปัจจัยด้านความรู้ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการ และด้านการมีส่วนร่วม มีผลต่อการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ
- 3) ผลต่อการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ โดยหลักว่า

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง โดยศึกษาบริบทของหมู่บ้านในปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะ ได้แก่ ความรู้ งบประมาณ กระบวนการจัดการ และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ปัจจัยที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ได้แก่ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และนายกองตำบลส่วนตำบล ตามที่กล่าวนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา: การศึกษาการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม

ขอบเขตด้านพื้นที่: การวิจัยครั้งนี้กำหนดพื้นที่ที่จะศึกษาเฉพาะหมู่ 1 บ้านแม่เป็นและหมู่ 5 บ้านไผ่แพะ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง เท่านั้น

ขอบเขตด้านระยะเวลา: เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม 2565 ถึงมกราคม 2566

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เพื่อให้ทราบความรู้ในการทิ้งขยะตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม
- 2) เพื่อให้ทราบกระบวนการจัดการขยะตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม
- 3) เพื่อให้ทราบการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะตำบลเมืองมาย

วิธีดำเนินการวิจัย

- 1) การวิจัยสำรวจ (Survey Research) โดยการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม
- 2) การวิจัยสนาม (Field Research) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือเป็นแบบทางการ (Structured Interview or Formal Interview) โดยการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และนายกองค้การบริหารส่วนตำบลเมืองมาย เป็นบุคคลสำคัญในการสัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่หมู่ 1 บ้านแม่เป็น และหมู่ 5 บ้านไผ่แพะ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,088 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในวิจัยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973, p.1088) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมรับความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง $\pm 5\%$ ดังนั้น จึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างประชาชนจำนวน 289 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accident Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือเป็นแบบทางการ (Structured interview or formal interview) โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด เป็นคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 1 - 3 เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถาม ข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัวจะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามเดียวกัน เป็นการสัมภาษณ์แบบรายบุคคล ก่อนสัมภาษณ์จะนัดหมายวัน และแจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้สัมภาษณ์จะใช้การจดบันทึกโดยก่อนการสัมภาษณ์ จะมีกรขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ก่อนการสนทนาทุกครั้ง

- 2) การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ โดยแบ่งเป็นแบบสอบถามออกเป็นทั้งหมด 4 ตอน คือ
- ตอนที่ 1 แบบสอบถามเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภูมิหลัง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง
- ตอนที่ 4 ผลการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การวิจัยสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามที่เป็นมาตรฐานเดียวกันให้แก่กลุ่มตัวอย่างในช่วงประมาณเดือน มกราคม พ.ศ. 2566 และรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ได้ กรอกคำตอบเรียบร้อยแล้วส่งให้ผู้วิจัย

2) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or formal interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์ที่มีคำถาม ข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัวจะสัมภาษณ์ผู้ใด ก็ใช้คำถามเดียวกัน เป็นการสัมภาษณ์แบบรายบุคคล ก่อนสัมภาษณ์จะนัดหมายวัน และแจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบล่วงหน้าก่อนในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ผู้สัมภาษณ์จะใช้การจดบันทึกโดยก่อนการสัมภาษณ์ จะขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ก่อนทุกครั้ง

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่ 2, 3 และ 4 เป็นแบบสอบถามที่ใช้มาตรวัดแบบ Rating Scale ตามรูปแบบของ Likert Scale จำนวน 41 ข้อ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกคำตอบได้เพียงคำตอบเดียว มีทั้งหมด 5 ระดับ ใช้ระดับในการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาค (Interval Scale) ซึ่งมีความหมายดังนี้

ค่าคะแนน (Rating Scale)	ระดับ
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน แบ่งตามระดับโดยผู้ออกแบบเครื่องมือที่มีผลต่อการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ กำหนดเกณฑ์ไว้ 5 ระดับ ดังนี้

- 4.21 – 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 3.41 – 4.20 หมายถึง อยู่ในระดับ มาก
- 2.61 – 3.40 หมายถึง อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 1.81 – 2.60 หมายถึง อยู่ในระดับ น้อย
- 1.00 – 1.80 หมายถึง อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลวิจัยเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 158 คน (ร้อยละ 54.70) และเป็นเพศชาย จำนวน 131 คน (ร้อยละ 45.30)

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ 34-41 ปี จำนวน 78 คน (ร้อยละ 27.0) รองลงมา มีอายุ 42-49 ปี จำนวน 68 คน (ร้อยละ 23.5) 26-33 ปี มีจำนวน 62 คน (ร้อยละ 21.5) และ 18-25 ปี มีจำนวน 38 คน (ร้อยละ 13.1)

ระดับการศึกษา พบว่า พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 84 คน (ร้อยละ 29.1) รองลงมา คือ ระดับการศึกษา อนุปริญญา จำนวน 69 คน (ร้อยละ 23.9) ระดับการศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 51 คน (ร้อยละ 17.6) ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น 46 คน (ร้อยละ 15.9) และระดับการศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 38 คน (ร้อยละ 13.1)

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกร จำนวน 118 คน (ร้อยละ 40.8) รองลงมาอาชีพพนักงานบริษัท / ลูกจ้าง จำนวน 62 คน (ร้อยละ 21.5) อาชีพธุรกิจส่วนตัว / ค้าขายจำนวน 57 คน (ร้อยละ 19.7) อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 26 คน (ร้อยละ 9.0)

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ 5,001 – 10,000 บาท/เดือนจำนวน 95 คน (ร้อยละ 32.9) รองลงมารายได้ 10,001 – 15,000 บาท/ เดือน จำนวน 91 คน (ร้อยละ 31.5) 15,001 บาทขึ้นไป/เดือน จำนวน 58 คน (ร้อยละ 20.1) รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/ เดือน จำนวน 45 คน (ร้อยละ 15.6)

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 18 ปีขึ้นไป จำนวน 288 คน (ร้อยละ 99.7) รองลงมา อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน น้อยกว่า 18 ปีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.3)

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ	3.59	0.21	มาก
ความรู้เกี่ยวกับการทิ้งขยะ	3.97	0.26	มาก
งบประมาณในการจัดเก็บขยะ	3.43	0.80	มาก
กระบวนการคัดแยกขยะ	4.56	0.36	มากที่สุด
กระบวนการจัดเก็บขยะ	4.90	0.18	มากที่สุด
กระบวนการควบคุมขยะ	1.52	0.59	น้อยมาก
กระบวนการกำจัดขยะ	2.92	0.41	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ	2.65	0.22	ปานกลาง

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารจัดการ กับการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติพื้นที่ ตำบลเมืองมายอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง

	\bar{x}	S.D.	ระดับ
กำหนด	4.71	0.30	มากที่สุด
ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน	4.61	0.35	มากที่สุด
องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น	4.52	0.39	มากที่สุด
อำเภอและจังหวัด	3.94	0.37	มาก

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง กับการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติในพื้นที่ ตำบลเมืองมายอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ

	\bar{x}	S.D.	ระดับ
สามารถจัดเก็บขยะได้ครอบคลุมทุกที่หมู่บ้าน ตำบลเมืองมายสะอาด	5.00	0.00	มากที่สุด
มีศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจรในจังหวัด	4.95	0.29	มากที่สุด
ขยะและของเสียอันตรายและขยะติดเชื้อในชุมชนได้รับการรวบรวมและส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.62	0.48	มากที่สุด
มีรถขนส่งขยะเพียงพอ	4.79	0.40	มากที่สุด
มีเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะเพียงพอ	4.80	0.39	มากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติในพื้นที่ ตำบลเมืองมายอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง อยู่ในระดับมากที่สุด

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีผลต่อการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปางแตกต่างกัน ใช้สถิติ Independent-samples t-test และ One-way ANOVA

ตารางที่ 4 ประชากรที่มีเพศต่างกัน มีผลต่อการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน

เพศ	จำนวน	\bar{x}	S.D.	t	Sig(2-tailed)
ชาย	131	4.92	0.24	-0.512	0.60
หญิง	158	4.84	0.23		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปางด้านเพศ พบว่า ด้านเพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อผลการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบระดับผลการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	\bar{x}	S.D.	F	Sig(2-tailed)
18-25 ปี	38	4.81	0.26	3.31	0.00*
26-33 ปี	62	4.89	0.21		
34-41 ปี	78	4.85	0.23		
42-49 ปี	68	4.82	0.25		
50-57 ปี	28	4.77	0.29		
58 ปีขึ้นไป	15	4.65	0.23		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ด้านอายุ พบว่า ด้านอายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อผลการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปางแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบระดับการมีผลต่อการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	\bar{x}	S.D.	F	Sig(2-tailed)
ประถมศึกษา	38	4.77	0.27	1.48	0.19
มัธยมศึกษาตอนต้น	46	4.80	0.23		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	84	4.81	0.24		
อนุปริญญา	69	4.86	0.21		
ปริญญาตรี	51	4.88	0.21		
สูงกว่าปริญญาตรี	1	5.00	0.00		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ด้านระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบระดับการมีผลต่อการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	\bar{x}	S.D.	F	Sig
รับจ้างทั่วไป	26	4.85	0.03	3.04	0.01*
เกษตรกรรวม	118	4.75	0.23		
ธุรกิจส่วนตัว / คาขาย	57	4.84	0.33		
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	26	4.97	0.35		
พนักงานบริษัท / ลูกจ้าง	62	4.89	0.02		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จำแนกตามอาชีพ พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันส่งผลต่อการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปางแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบระดับการมีผลต่อการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	\bar{x}	S.D.	F	Sig
ต่ำกว่า 5,000 บาท	45	4.78	0.26	2.48	0.06
5,000-10,000 บาท	95	4.80	0.24		
10,001-15,000 บาท	91	4.85	0.22		
15,001 บาทขึ้นไป	58	4.89	0.21		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบระดับการมีผลต่อการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน	จำนวน	\bar{x}	S.D.	F	Sig
น้อยกว่า 18 ปี	1	5.00	0.00	0.69	0.45
18 ปีขึ้นไป	288	4.83	0.23		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ใช้สถิติ Multiple regression analysis

ตารางที่ 10 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยวิธี Enter

การบริหารจัดการ	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
(Constant)	1.04	0.26		3.89	0.00*
- ความรู้เกี่ยวกับการทิ้งขยะ	0.59	0.04	0.65	12.18	0.00*
-งบประมาณในการจัดเก็บขยะ	-0.03	0.01	-0.11	-1.99	0.04*
-กระบวนการคัดแยกขยะ	0.17	0.05	0.27	3.03	0.00*
-กระบวนการจัดเก็บขยะ	0.21	0.06	0.16	3.07	0.00*
-กระบวนการควบคุมขยะ	0.21	0.01	0.00	0.01	0.99
- กระบวนการกำจัดขยะ	-0.16	0.02	-0.28	-5.50	0.00*
- การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ	0.07	0.05	0.07	1.36	0.17

R = 0.86 R² = 0.75 Adjusted. R² = 0.74 SEE = 0.11 F = 120.67 Sig. = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า การบริหารจัดการ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการตั้งงบประมาณในการจัดเก็บขยะ กระบวนการคัดแยกขยะ กระบวนการจัดเก็บขยะ กระบวนการกำจัดขยะ ส่งผลต่อการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณอยู่ในระดับมาก ($R = 0.86$) มีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 74.00 (Adjusted. $R^2 = 0.74$) และมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับ 0.11 (SEE = 0.11)

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้เกี่ยวข้องที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ใช้สถิติ Multiple regression analysis

ตารางที่ 11 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้เกี่ยวข้องที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยวิธี Enter

บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
(Constant)	3.36	0.13		24.55	0.00
- กำหนด	-0.24	0.02	-0.32	-9.49	0.00
- ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้าน	-0.07	0.03	-0.10	-1.98	0.04
- องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น	0.53	0.03	0.89	17.58	0.00
- อำเภอและจังหวัด	0.14	0.02	0.22	5.88	0.00

$R = 0.85$ $R^2 = 0.73$ Adjusted. $R^2 = 0.73$ SEE = 0.121 F = 200.21 Sig. = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ กำหนด ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และอำเภอและจังหวัด ส่งผลต่อการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณอยู่ในระดับมาก ($R = 0.85$) มีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 73.0 (Adjusted. $R^2 = 0.73$) และมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับ 0.121 (SEE = 0.121)

ผลวิจัยเชิงคุณภาพ

จากผลการสัมภาษณ์พบว่าในหมู่บ้านพึ่งพาตนเองเป็นหลัก และมีการสนับสนุนจากหน่วยงานทางภาครัฐเป็นแรงเสริมให้การดำเนินการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง มีประสิทธิภาพมากขึ้น กระบวนการทำงานเน้นการจัดการขยะที่แหล่งกำเนิดให้ได้มากที่สุด ก่อนที่จะส่งให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองมาย ส่งต่อไปกำจัด พบว่ามีกระบวนการที่สำคัญดังต่อไปนี้ (1) สร้าง

จิตสำนึกรักหมู่บ้าน โดยทำให้ทุกคนคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก 2) สร้างแนวคิดผ่านโครงการและกิจกรรม เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน (3) หนุนรงค์ประชาสัมพันธ์ โดยการใช้หอกระจายเสียงของหมู่บ้าน และจัดให้มีป้ายรณรงค์ เพื่อให้คนในหมู่บ้านเกิดความรู้ความเข้าใจ วิธีการและรูปแบบต่าง ๆ ในการจัดการขยะ (4) การศึกษาจัดอบรมศึกษาดูงานให้ความรู้แก่สมาชิกหรือคนในหมู่บ้าน วิธีการจัดการขยะ การสร้างประโยชน์จากขยะหรือวัสดุเหลือใช้ รวมทั้งการศึกษาดูงานในตำบลใกล้เคียงที่ประสบความสำเร็จในการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจสามารถประยุกต์ใช้กับหมู่บ้านของตนเอง

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติในพื้นที่ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) เพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติในพื้นที่ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปางโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา สันมาแอ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการนำนโยบายการจัดการขยะของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล คลองขุด อำเภอเมืองจังหวัดสตูลผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการนำนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัย เห็นว่าอาจเป็นเพราะประชาชนที่มีเพศต่างกันทั้งเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วม ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน มีการปฏิบัติกิจกรรมการรักษาความสะอาดภายในบริเวณชุมชนร่วมกันกับเทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ โดยประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง ได้ตระหนักถึงการจัดการขยะภายในชุมชนจึงร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรม

2) อายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติในพื้นที่ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมะลิวัลย์ สีหะวงษ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีอายุที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเพราะ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน จึงทำให้มีทัศนคติและการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ทำให้ประชาชนในชุมชน มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของตนเองแตกต่างกัน

3) ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติในพื้นที่ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมะลิวัลย์ สีหะวงษ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการศึกษา มีส่วนร่วมในการ จัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

4) อาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน การนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติในพื้นที่ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของพิศิพร ทศนา และโชติ บติรัฐ (2558) ได้ศึกษาเรื่องเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในความคิดเห็นของผู้วิจัย เห็นว่าเนื่องจากประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน ส่งผลให้การปฏิบัติกิจกรรม

ต่าง ๆ การดำรงชีวิตประจำวันมีความแตกต่างกัน ทำให้ประชาชน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยทั้งในครัวเรือนและการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับประชาชนหรือ ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเทศบาลตำบลคลองใหญ่แตกต่างกัน

5) รายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน การนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติพื้นที่ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งงานวิจัยของมะลิวัลย์ สีหะวงษ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่ายาง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ในความคิดเห็นของ ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน ทำให้มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะ มูลฝอยในการปฏิบัติเพื่อรักษาความสะอาดในครัวเรือนและบริเวณชุมชนตามที่ตนเองสามารถปฏิบัติได้ทั้งการจัดการขยะในครัวเรือนและการเข้าร่วมโครงการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมทำให้บริเวณชุมชนมีความ สะอาด โดยประชาชนที่มีรายได้น้อยบางครัวเรือนอาจมีการแยกขยะไปขายเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ ครอบครัว

6) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ต่างกัน การนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติพื้นที่ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับ สมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปภาวรินทร์ นาจำปา (2557) ได้ศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบล บ่อทองต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สมมติฐานที่ 2 การจัดการขยะมูล ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปางโดยรวมอยู่ในระดับมากอธิบายได้ว่า อาจเนื่องมาจากประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปางได้รับความรู้เรื่อง การจัดการขยะมูลฝอย จากองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองมาย ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองมาย ได้มีการจัดทำโครงการหลายอย่าง เพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมมือกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีการจัดการขยะมูลฝอยในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับเรื่องศักดิ์ สุริรักษ์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจันทบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการรักษาความสะอาด รองลงมาด้านการเก็บรวบรวมขยะ รองลงมา ด้านการลดปริมาณขยะ และในลำดับสุดท้าย ด้านการจัดการขยะ

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา สอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1977 : 7 - 9) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) แต่ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจแต่เพียงอย่างเดียว ยังใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับการดำเนินงาน (Implementation) ด้วย และการตัดสินใจยังมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องผลประโยชน์ (Benefits) และการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งจะเห็นว่าการตัดสินใจนั้นเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และการประเมินผลด้วยเหมือนกัน นอกจากนี้ยังมีผลสะท้อนกลับจากการประเมินผลและการดำเนินงานกลับไปสู่การตัดสินใจอีกด้วย นอกจากนี้ ในปี ค.ศ. 1981 องค์การอนามัยโลก World Health Organization ได้เสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ถือว่าเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ที่แท้จริง ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือการมีส่วนร่วมในการวางแผนการ

วิเคราะห์ปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การกำหนดการใช้ทรัพยากร การกำหนดวิธีการ ติดตามผล การประเมินผลและที่สำคัญคือการร่วมตัดสินใจด้วยในทุกขั้นตอน

สมมติฐานที่ 3 จากผลการสัมภาษณ์พบว่าในหมู่บ้านพึ่งพาตนเองเป็นหลัก และมีการสนับสนุนจากหน่วยงานทางภาครัฐเป็นแรงเสริมให้การดำเนินการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติ ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง มีประสิทธิภาพมากขึ้น กระบวนการทำงานเน้นการจัดการขยะที่แหล่งกำเนิดให้ได้มากที่สุด ก่อนที่จะส่งให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองมายนำขยะไปกำจัด พบว่ามีกระบวนการที่สำคัญดังต่อไปนี้ (1) สร้างจิตสำนึกกรหมู่บ้าน โดยทำให้ทุกคนคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก (2) สร้างแนวคิดผ่านโครงการและกิจกรรม เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน (3) ผนึกประชาชนสัมพันธ์ โดยการใช้หอกระจายเสียงของหมู่บ้าน และจัดให้มีป้ายรณรงค์ เพื่อให้คนในหมู่บ้านเกิดความรู้ความเข้าใจ วิธีการและรูปแบบต่าง ๆ ในการจัดการขยะ (4) การศึกษาจัดอบรมศึกษาดูงานให้ความรู้แก่สมาชิกหรือคนในหมู่บ้าน วิธีการจัดการขยะ การสร้างประโยชน์จากขยะหรือวัสดุเหลือใช้ รวมทั้งการศึกษาดูงานในตำบลใกล้เคียงที่ประสบความสำเร็จในการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจสามารถประยุกต์เข้ากับหมู่บ้านของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1) จากผลการศึกษาวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ว่า ตำบลเมืองมาย อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง สามารถจัดการนโยบายจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากนโยบายมีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ รวมถึงการวางแผนเตรียมความพร้อมล่วงหน้าเพื่อตั้งรับกับนโยบายที่รัฐบาลจะประกาศใช้อย่างเป็นทางการ ความร่วมมือของทุกภาคส่วน แนวทางที่จะทำการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จนั้นต้องมีปัจจัย บุคคล ผู้มีส่วนร่วม หรือผู้นำจะต้องมีทักษะการนำนโยบายไปปฏิบัติ สนับสนุนนโยบาย

2) จากการศึกษาการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติพื้นที่ ตำบลเมืองมาย ของประชาชนจะเห็นได้ว่าในด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญในการติดตามและประเมินผลจัดการขยะโดยเฉพาะการคัดแยกขยะรีไซเคิลออกจากขยะประเภทอื่นก่อนทิ้งเพื่อลดปริมาณขยะที่จะต้องทิ้งและความสะดวกในการบริหารจัดการขยะให้เกิดประสิทธิภาพ

3) การศึกษาการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติพื้นที่ ตำบลเมืองมาย พบว่าในภาพรวมประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนปฏิบัติ เป็นลำดับที่ 1 รองลงมาการมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลดังนั้นผู้บริหารระดับนโยบายของ องค์การบริหารส่วนการนำนโยบายการจัดการขยะไปปฏิบัติพื้นที่ ตำบลเมืองมาย ต้องกำหนดเป้าหมายในการให้ความรู้กับประชาชนร่วมกำจัดขยะโดยให้ความรู้ในเรื่องปัญหาขยะ ขยะมีพิษ และแนวโน้มของขยะที่ก่อให้เกิดอันตรายให้ความรู้ด้านการนำขยะมาใช้ประโยชน์การนำกลับมาใช้ใหม่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ความคิดเห็น และเปิดโอกาสให้โดยประชาชนแสดงออกถึง ความคิดเห็นได้อย่างมีอิสระ เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงการทำงานต่อไปอย่างมีอิสระ เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงการทำงานต่อไป

2) ควรศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนและ ผู้นำขององค์กรส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุน การคัดแยกมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ของตน รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ของบทบาทของผู้นำชุมชนและผู้นำ ขององค์กรส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุนการ คัดแยกมูลฝอยของประชาชนต่อศักยภาพของประชาชน ในการคัดแยกมูลฝอยเพื่อการรีไซเคิล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2565). **แผนปฏิบัติการขยะมูลฝอยชุมชน จังหวัดสระอากาศ ประจำปี พ.ศ.2565**. ค้นเมื่อ 9 ธันวาคม 2565, จาก http://www.dla.go.th/upload/document/type2/2022/5/27337_1_1652253027107.pdf
- กัลยา สันมาแอ. (2550). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การ บริหารส่วนตำบล คลองขุด อำเภอเมือง จังหวัดสตูล**. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เฉลิมพล ศรีหงษ์. (2565). **เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชา PAD 6102 ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Research Methodology in Public Administration)**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาคพิเศษ.
- ปภาวรินทร์ นาจำปา. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด**. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิศิพร ทศนา และโชติ บดีรัฐ. (2558). **การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก**. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15.
- มะลิวัลย์ สีหะวงษ์. (2560). **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท้ายดงอำเภอวังโป่งจังหวัดเพชรบูรณ์**. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- เรืองศักดิ์ สุริรักษ์. (2553). **ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด**. การค้นคว้าอิสระ ร.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.